

Aan de provinciale staten, de gedeputeerde staten en de
commissarissen van de Koning

DGBK
Directie Bestuur, Democratie en
Financiën

Turfmarkt 147
Den Haag
Postbus 20011
2500EA Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Contactgegevens
postbusprovinciewet@minbzk.nl

Datum
9 december 2015

Kenmerk
2015-0000675665

circulaire

Onderwerp	Wijzigingen in de Provinciewet
Doelstelling	Informereren
Juridische grondslag	Stb. 2015, 426
Relaties met andere circulaire's	Niet van toepassing
Ingangsdatum	1 februari 2016
Geldig tot	Onbepaalde tijd

1. Inleiding

Op 24 november 2015 is de wet houdende wijziging van de Gemeentewet, de Provinciewet, de Wet openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba en de Waterschapswet (institutionele bepalingen) in het Staatsblad gepubliceerd (Stb. 2015, 426). De wet treedt per 1 februari 2016 in werking; de geconsolideerde tekst van de Provinciewet zal vanaf die datum beschikbaar zijn via www.wetten.nl.

Door middel van deze circulaire wil ik de wijzigingen die voor het provinciebestuur van direct belang zijn onder uw aandacht brengen. Voor meer informatie over de achtergronden van de wetswijziging verwijs ik u naar het wetgevingsdossier Kamerstukken 33 691. In geval van vragen kunt u een bericht sturen aan postbusprovinciewet@minbzk.nl.

2. Algemeen

Ondertekening stukken (art. 32a, tweede lid)

Gedeputeerde staten konden al, op grond van artikel 59a, de commissaris toestaan dat hij de ondertekening van stukken van gedeputeerde staten opdraagt aan een ander lid van gedeputeerde staten, aan de secretaris of aan een of meerdere ambtenaren. Nieuw is dat een overeenkomstige regeling nu ook voor de ondertekening van stukken van provinciale staten geldt: provinciale staten kunnen de commissaris toestaan de ondertekening van stukken van provinciale staten aan de griffier of griffieambtenaren op te dragen. In dat geval blijft medeondertekening door de griffier achterwege.

Bezwaar- en klachtcommissies (art. 82, tweede lid)

Het is niet langer toegestaan dat statensleden lid zijn van een commissie die adviseert over de beslissing op ingediende bezwaarschriften of een commissie die belast is met de behandeling van en advisering over klachten.

Datum

9 december 2015

Kenmerk

2015-0000675665

Initiatiefvoorstel (art. 143a, vierde lid)

Een lid van provinciale staten kan een initiatiefvoorstel doen, zo was reeds bepaald. Nieuw is dat gedeputeerde staten wensen en bedenkingen over dat voorstel kenbaar moeten kunnen maken. Pas nadat gedeputeerde staten daartoe in de gelegenheid zijn gesteld, kunnen provinciale staten een besluit nemen over het betreffende initiatiefvoorstel.

Burgerjaarsverslag (art. 175, tweede lid)

De verplichting om naast het uitbrengen van de jaarrekening en het jaarverslag (artikel 201) ook een *burgerjaarsverslag* waarin wordt gerapporteerd over de kwaliteit van de provinciale dienstverlening en de kwaliteit van procedures op het vlak van burgerparticipatie uit te brengen, is vervallen. Het is nu aan de commissaris zelf om te bepalen of en hoe hierin wordt voorzien.

3. Benoeming en ontslag gedeputeerde

Stemming (art. 35, eerste lid, en art. 49)

Op de benoeming van een gedeputeerde is artikel 31 voortaan van toepassing. Daardoor is deze stemming schriftelijk en daarmee geheim. Dit geldt ook voor de stemming over het ontslag van een gedeputeerde in het geval een motie van wantrouwen niet tot onmiddellijk aftreden leidt. Ook dat gebeurt schriftelijk en is daarmee geheim.

Ontslag met onmiddellijke ingang (art. 42, tweede lid)

De hoofdregel is dat het ontslag van de gedeputeerde die vrijwillig ontslag neemt, een maand later ingaat, of zoveel eerder als zijn opvolger de benoeming heeft aangenomen. Nieuw is dat vrijwillig ontslag nu ook met onmiddellijke ingang genomen kan worden; het is aan de gedeputeerde om af te wegen of de omstandigheden daartoe aanleiding geven.

4. Benoeming en herbenoeming commissaris

Rol gedeputeerden (art. 61, tweede lid, en art. 61a, vierde lid)

In het kader van de benoemingsprocedure voor een commissaris van de Koning, stellen provinciale staten, in overleg met de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, een profielschets op. Nieuw is dat gedeputeerde staten door provinciale staten in staat moeten worden gesteld voorafgaand aan het overleg met de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, hun wensen en bedenkingen kenbaar te maken met betrekking tot de eisen die aan de nieuwe commissaris worden gesteld. Nieuw is verder dat nu ook in het kader van de herbenoemingsprocedure van de commissaris een vertrouwenscommissie dient te worden ingesteld, en dat provinciale staten evenals bij de benoemingsprocedure kunnen bepalen dat één of meer gedeputeerden als adviseur aan deze vertrouwenscommissie worden toegevoegd. Over de procedure rond (her)benoeming ontvangen provincies op korte termijn een afzonderlijke circulaire.

Stemming (art. 61c, derde lid)

Ten aanzien van de stemming inzake de aanbeveling tot benoeming, herbenoeming en ontslag van de commissaris van de Koning wordt artikel 31 van toepassing verklaard, waardoor deze stemming schriftelijk en daarmee geheim is.

Datum

9 december 2015

Kenmerk

2015-0000675665

Waarnemend commissaris van de Koning (art. 78)

Artikel 78 bepaalt dat de met het ambt van commissaris van de Koning onverenigbare betrekkingen (artikel 67) en verboden handelingen (artikel 68) ook van toepassing zijn op de waarnemend commissaris. Nieuw is dat ook het vereiste van Nederlanderschap (artikel 63) en de regeling inzake nevenfuncties (artikel 66) van toepassing zijn verklaard op de waarnemend commissaris.

5. Bestuurlijke integriteit en bestuurlijke verhoudingen

5.1 Bestuurlijke integriteit provincie (art. 175, tweede lid)

Integriteit is een provinciebrede aangelegenheid. Volksvertegenwoordigers, bestuurders maar ook ambtenaren dienen in de eerste plaats zelf zorg te dragen voor de integriteit van hun handelen. Tevens dragen zij gezamenlijk verantwoordelijkheid voor het functioneren van de provinciale organisatie als geheel. Daarnaast gelden wettelijke verantwoordelijkheden. Zo is *ambtelijke* integriteit een verantwoordelijkheid van gedeputeerde staten (artikel 158, eerste lid, onderdelen c en d, van de Provinciewet en artikel 125quater, onder a en b, van de Ambtenarenwet). Omdat het een verantwoordelijkheid van gedeputeerde staten betreft, zal deze verantwoordelijkheid, als onderdeel van de portefeuille personeelsbeleid, in het kader van de portefeuillevverdeling aan een lid van gedeputeerde staten worden toevertrouwd. Dat kan een gedeputeerde zijn, maar ook de commissaris (als lid van gedeputeerde staten).

In de huidige praktijk vervult de commissaris, als eenhoofdig provinciaal orgaan, reeds de rol van hoeder van de *bestuurlijke* integriteit, als onderdeel van zijn algemene taak om een goede behartiging van de provinciale aangelegenheden te bevorderen (artikel 175, derde lid, Provinciewet). Bij (vermoedens van) integriteitschendingen *door het bestuur* wordt handelen van de commissaris verwacht. Deze specifieke zorgplicht wordt nu vastgelegd in artikel 175, tweede lid, Provinciewet.

5.2 Bestuurlijke verhoudingen en bestuurlijke integriteit gemeenten (art. 182)

De commissaris van de Koning heeft – in zijn hoedanigheid als rijksorgaan – een expliciete bevoegdheid gekregen ten aanzien van gemeenten: hij kan adviseren en bemiddelen wanneer de bestuurlijke verhoudingen in een gemeente verstoord zijn of wanneer de bestuurlijke integriteit van een gemeente in het geding is. Een dergelijke rol vervulde de commissaris reeds in de bestuurlijke praktijk en is nu in de wet vastgelegd. Over deze werkzaamheden rapporteert hij periodiek de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

6. Privaatrechtelijke taakbehartiging

De Provinciewet spreekt de voorkeur uit voor publiekrechtelijke rechtsvormen boven privaatrechtelijke rechtsvormen (artikel 158, tweede lid). Oprichting van of deelneming in een privaatrechtelijke rechtsvorm is een bevoegdheid van gedeputeerde staten. Gedeputeerde staten dienen ter zake een ontwerpbesluit aan provinciale staten voor te leggen, zodat provinciale staten wensen en bedenkingen kenbaar kunnen maken. Tot op heden gold dat de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties goedkeuring over het definitieve besluit moest geven (artikel 158, derde lid). Deze verplichte goedkeuring is komen te vervallen.

Datum

9 december 2015

Kenmerk

2015-0000675665

Met betrekking tot de keuze tussen publiekrechtelijke en privaatrechtelijke taakbehartiging is een *handreiking* ontwikkeld, getiteld "Verzelfstandiging en samenwerking bij decentrale overheden, afwegingskader voor de keuze tussen publiekrechtelijke of privaatrechtelijke vormgeving". Deze handreiking is bedoeld om provinciale staten en gedeputeerde staten ter zake een weloverwogen afweging te kunnen laten maken, indachtig de wettelijke voorkeursnorm. Medio december kunt u deze handreiking vinden op www.rijksoverheid.nl. Tevens zal aan provinciale staten en aan gedeputeerde staten een exemplaar worden toegezonden.

7. Rechtspositionele aspecten

Artikel 96 van de Provinciewet wijzigt. De strekking van deze wijziging is dat de voordelen die in het Rechtspositiebesluit staten- en commissieleden zijn geregeld, niet ook in de verordening behoeven te worden vastgelegd (tenzij het Rechtspositiebesluit staten- en commissieleden nadere regeling voorschrijft).

8. Commissaris van de Koning als rijksorgaan (hoofdzakelijk wijzigingen Gemeentewet)

De commissaris van de Koning heeft een bijzondere positie in het staatsbestel. Naast zijn provinciale taken, voert hij ook taken uit als rijksorgaan. In de Gemeentewet is geregeld welke taken ten aanzien van gemeenten hij als rijksorgaan vervult. Tot op heden was dit geregeld in artikel 61d; dit betrof de taken die de commissaris als rijksorgaan verrichtte in het kader van benoeming, herbenoeming en ontslag van burgemeesters. Nieuw is dat een aantal taken die de commissaris voorheen formeel gezien nog als provinciaal orgaan uitvoerde, hij voortaan als rijksorgaan uitvoert, als erkenning van de bestuurlijke praktijk. Het gaat om de volgende taken en bevoegdheden: de openbare beëdiging van de burgemeester ten overstaan van de raad (artikel 65), het aan de burgemeester verlenen van ontheffing inzake verboden handelingen (artikel 69), het verlenen van ontheffing van het woonplaatsvereiste van de burgemeester (artikel 71, een nieuwe bevoegdheid), het verlenen van toestemming aan de burgemeester om langer dan zes weken buiten de gemeente te verblijven (artikel 72) en de benoeming van een waarnemend burgemeester (artikel 78). Om de overzichtelijkheid van de Gemeentewettelijke rijkstaken van de commissaris te vergroten, worden de reeds bestaande en de nieuwe rijkstaken in een nieuw artikel 81bis als zodanig aangeduid.

Ook zij gewezen op de nieuwe bevoegdheid van de commissaris om te adviseren en bemiddelen bij verstoorde bestuurlijke verhoudingen in een gemeente of

indien de bestuurlijke integriteit van een gemeente in het geding is (artikel 182 Provinciewet, zie ook onder punt 5).

Voor het handelen als rijksorgaan is de commissaris geen verantwoording verschuldigd aan provinciale staten maar aan de regering.

Datum

9 december 2015

Kenmerk

2015-0000675665

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

dr. R.H.A. Plasterk